

Trafficking of Human Beings and Labour Exploitation

Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο

Co-funded by
the European Union

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Περιεχόμενα

1. Ορισμοί/βασικές γνώσεις σχετικά με την εμπορία ανθρώπων
  - 1.1 Εισαγωγή
  - 1.2 Μαθησιακοί στόχοι
  - 1.3 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος
    - 1.3.1 Τι είναι η εμπορία ανθρώπων;
    - 1.3.2 Ορισμός της THB
    - 1.3.3 Παράγοντες που διαμορφώνουν την ευπάθεια στην εμπορία ανθρώπων
  - 1.4 Μορφές εκμετάλλευσης
  - 1.5 Εργατική εκμετάλλευση στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ
  - 1.6 Ποιοι είναι οι πιθανοί θύματα της εμπορίας ανθρώπων για εργασία;
  - 1.7 Μέθοδοι πρόσληψης για εργασιακή εκμετάλλευση
  - 1.8 Παράγοντες κινδύνου εργασιακής εκμετάλλευσης
  - 1.9 Το μοντέλο των 3Π: πρόληψη, προστασία και δίωξη
  - 1.10 Διεθνής νομοθεσία
  - 1.11 Όροι γλωσσάριου
  - 1.12 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο
  - 1.13 Αναφορές
- 2.1 Εισαγωγή

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

2.2 Μαθησιακοί στόχοι

2.3 Ορισμοί

2.4 Διεθνές και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο

2.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

2.6 Σκέψεις

2.7 Αναφορές

3. Συνοπτική έκθεση: προκλήσεις, ανάγκες κατάρτισης και ορθές πρακτικές για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

3.1 Εισαγωγή

3.2 Μαθησιακοί στόχοι

3.3 Κοινές προκλήσεις

3.3.1 Βουλγαρία

3.3.2 Γερμανία

3.3.3 Ελλάδα

3.3.4 Πολωνία

3.3.5 Ρουμανία

3.3.6 Σλοβενία

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

3.4 Ανάγκες κατάρτισης

3.4.1 Βουλγαρία

3.4.2 Γερμανία

3.4.3 Ελλάδα

3.4.4 Πολωνία

3.4.5 Ρουμανία

3.4.6 Σλοβενία

3.5 Καλές πρακτικές και μελλοντικές προσεγγίσεις

3.5.1 Κοινές καλές πρακτικές

3.5.2 Καλές πρακτικές ανά χώρα

3.6 Μελλοντικές ορθές πρακτικές/γενικές συστάσεις

3.7 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

3.7.1 Φυλλάδιο 1: Αναγνώριση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση

3.7.2 Φυλλάδιο 2: Αναγνώριση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση

3.8 Σκέψεις

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

4. Αναγνώριση της εργασιακής εκμετάλλευσης μεταξύ των Ουκρανών προσφύγων

4.1 Εισαγωγή

4.2 Μαθησιακοί στόχοι

4.3 Ορισμοί

4.4 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

4.4.1 Κατανόηση της ευαλωτότητας

4.4.2 Πρακτικές εκμετάλλευσης

4.4.3 Αναγνώριση δεικτών εμπορίας εργατικού δυναμικού

4.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

4.6 Σκέψεις

5. Ευαίσθητη προσέγγιση VoT στον εντοπισμό και τη συνέντευξη θυμάτων

5.1 Εισαγωγή στο κεφάλαιο

5.2 Μαθησιακοί στόχοι του κεφαλαίου

5.3 Ορισμοί

5.4 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

5.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

5.6 Σκέψεις

6. Διαυπηρεσιακή συνεργασία

6.1 Εισαγωγή

6.2 Μαθησιακοί στόχοι

6.3 Ορισμοί

6.4 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

6.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

6.6 Σκέψεις

7. Διεθνής συνεργασία

7.1 Εισαγωγή

7.2 Μαθησιακοί στόχοι

7.3 Ορισμοί

7.4 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

7.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

7.6 Σκέψεις

8. Παραδειγματικές περιπτώσεις εργασιακής εκμετάλλευσης

8.1 Εισαγωγή

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

8.2 Μαθησιακοί στόχοι

8.3 Ορισμοί

8.4 Ενημερωτικό μέρος

8.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

8.6 Σκέψεις για την ενότητα

9. Κεφάλαιο 9. Ψηφιακή εγκληματολογία και οικονομικές έρευνες

9.1 Εισαγωγή

9.2 Μαθησιακοί στόχοι

9.3 Ορισμοί

9.3.1 Λέξεις-κλειδιά σχετικές με την ψηφιακή εγκληματολογία

9.3.2 Λέξεις-κλειδιά σχετικές με τις οικονομικές έρευνες

9.4 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

9.4.1 Ψηφιακή εγκληματολογία

9.4.2 Επισκόπηση

9.4.3 Δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας δεδομένων

9.4.4 Ψηφιακή εγκληματολογία στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων και της εργασιακής εκμετάλλευσης

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

9.5 Οικονομικές έρευνες

9.5.1 Επισκόπηση

9.5.2 Η εμπορία ανθρώπων ως επιχείρηση

9.5.3 Οδηγός βήμα προς βήμα για οικονομικές έρευνες σχετικές με την εμπορία ανθρώπων

9.5.4 Εντοπισμός ύποπτων χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων

9.5.5 Προκλήσεις στις χρηματοοικονομικές έρευνες

9.5.6 Τεχνολογικές εξελίξεις και τάσεις

9.5.7 Συστάσεις

9.6 Προτεινόμενες δραστηριότητες για το κεφάλαιο

9.7 Αναφορές

10. Κεφάλαιο 10. Ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων

10.1 Εισαγωγή

10.2 Μαθησιακοί στόχοι

10.3 Ορισμοί

10.4 Μέτρα για τη διασφάλιση περιουσιακών στοιχείων

10.4.1 Ύποπτα στοιχεία και μέτρα έρευνας

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

- 10.4.2 Προληπτικά μέτρα
- 10.4.3 Τελικά μέτρα
- 10.4.4 Δυνατότητες συνεργασίας για την εφαρμογή αυτών των μέτρων
- 10.5 Περαιτέρω σημαντικός λεξιλόγιος
- 10.6 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος
- 10.7 Τυπικές επιχειρηματικές δομές της THB
- 10.8 Νομικό πλαίσιο
  - 10.8.1 Διεθνείς συμφωνίες
  - 10.8.2 Εθνικοί νόμοι και κανονισμοί
- 10.9 Προσδιορισμός περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με την THB και την εργασιακή εκμετάλλευση
- 10.10 Διαδικασία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων και πρακτικές συμβουλές
- 10.11 Διαυπηρεσιακή και διεθνής συνεργασία
- 10.12 Υποστήριξη και αποζημίωση των θυμάτων
- 10.13 Προτεινόμενες δραστηριότητες για το κεφάλαιο
- 10.14 Αναφορές
- 11. Κεφάλαιο 11. Διαδικασίες αναφοράς και αποθήκευσης δεδομένων

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

11.1 Εισαγωγή

11.2 Μαθησιακοί στόχοι

11.3 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

11.3.1 Διεύρυνση των πηγών δεδομένων: Μια ευκαιρία για την ενίσχυση της καταπολέμησης της εργασιακής εκμετάλλευσης

11.3.2 Αποθήκευση δεδομένων

11.3.3 Κοινή χρήση δεδομένων

11.4 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

11.5 Αναφορές

12. Κεφάλαιο 12. Εθνικοί και διασυνοριακοί μηχανισμοί παραπομπής

12.1 Εισαγωγή

12.2 Ορισμοί

12.3 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

12.3.1 Βουλγαρία

12.3.2 Γερμανία

12.3.3 Ελλάδα

12.3.4 Πολωνία

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

12.3.5 Ρουμανία

12.4 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

12.5 Σκέψεις

13. Κεφάλαιο 13. Υποστήριξη και προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

13.1 Εισαγωγή

13.2 Μαθησιακοί στόχοι

13.3 Ορισμοί

13.4 Θεωρητικό/ενημερωτικό μέρος

13.5 Προτεινόμενη δραστηριότητα για το κεφάλαιο

13.6 Σκέψεις

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Όροι γλωσσάριου

Πίνακας 2. Κατανόηση της ορολογίας THB

Πίνακας 3. Αλληλεπίδραση μέσω παρουσίασης

Πίνακας 4. Αναγνώριση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση

Πίνακας 5. Δείκτες εμπορίας ανθρώπων του Ερυθρού Σταυρού της Κροατίας: Γενικοί δείκτες

Πίνακας 6. Δείκτες εμπορίας ανθρώπων του Ερυθρού Σταυρού της Κροατίας: Σχετικοί με την εργασιακή εκμετάλλευση

Πίνακας 7. Κατευθυντήριες ερωτήσεις συνέντευξης

Πίνακας 8. Ομαδική συζήτηση περίπτωσης μελέτης

Πίνακας 9. Παραδείγματα ευαίσθητων ερωτήσεων για θύματα εμπορίας ανθρώπων

Πίνακας 10. Αναγνώριση και συνέντευξη θύματος εμπορίας ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση

Πίνακας 11. Άσκηση: Αναγνώριση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων – «Συνέντευξη υπόπτων»

Πίνακας 12. Άσκηση: «Διεθνές δίκτυο κατά της εμπορίας ανθρώπων»

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Πίνακας 13. Άσκηση: Ανάλυση των περιπτώσεων «Περίπτωση Solange» και «Περίπτωση Alejandro»

Πίνακας 14. Δραστηριότητα για ψηφιακή εγκληματολογία και οικονομικές έρευνες

Πίνακας 15. Διαφοροποίηση μεταξύ τεχνικών έρευνας

Πίνακας 16. Φάσεις ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων – Ομαδική άσκηση και παιχνίδι ρόλων

Πίνακας 17. Παρουσιάσεις εμπειρογνομώνων και άσκηση προσομοίωσης σχετικά με την εργασιακή εκμετάλλευση

Πίνακας 18. Παιχνίδι ρόλων με μελέτη περίπτωσης

Πίνακας 19. Λεπτομερές σχέδιο υποστήριξης θυμάτων εμπορίας ανθρώπων για εργασιακούς σκοπούς

Πίνακας 20. Σχεδιασμός ολιστικών σχεδίων υποστήριξης για θύματα εμπορίας ανθρώπων για εργασιακούς σκοπούς

Κατάλογος εικόνων

Σχήμα 1. Συνδυασμός τριών συνιστωσών: δράση, μέσα, σκοπός

Σχήμα 2. Δράση, μέσα και σκοπός της THB

Σχήμα 3. Διασταύρωση παραγόντων ευπάθειας που αυξάνουν τους κινδύνους της THB

Σχήμα 4. Μορφές εκμετάλλευσης

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Σχήμα 5. Εργατική εκμετάλλευση στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ

Σχήμα 6. Eurostat: μορφές εκμετάλλευσης ανά έτος

Σχήμα 7. Παράγοντες κινδύνου εργατικής εκμετάλλευσης

Σχήμα 8. Το μοντέλο 3P

Σχήμα 9. Διεθνής νομοθεσία

Σχήμα 10. Πιθανοί κλάδοι της ψηφιακής εγκληματολογίας

Σχήμα 11. Διαφορετικό περιβάλλον τεχνολογίας πληροφοριών

Σχήμα 12. Επισκόπηση της διαδικασίας της ψηφιακής εγκληματολογίας

Σχήμα 13. Βήματα μιας οικονομικής έρευνας

Σχήμα 14. Βήματα για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων.

Σχήμα 15. Βήμα προς βήμα διαδικασία συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών

Σχήμα 16. Εγκληματολογικά στοιχεία για την εγκληματικότητα

Σχήμα 17. Στόχος της επέκτασης της επίσημης καταγραφής της εγκληματικότητας

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Περιγραφή
CJI	Συντονισμένοι και/ή Κοινές Επιθεωρήσεις
CSOs	Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
D[x.x]	Παραδοτέο
EC	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ECHR	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
EU	Ευρωπαϊκή Ένωση
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
GDPR	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
GRETA	Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων
ILO	Διεθνής Οργανισμός Εργασίας
ISF	Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας
JITs	Κοινές Διασυνοριακές Έρευνες
LEAs	Αρχές Επιβολής του Νόμου
RTOs	Οργανισμοί Έρευνας και Κατάρτισης

Co-funded by
the European Union

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

TCN	Υπήκοος Τρίτης Χώρας
THB	Εμπορία Ανθρώπων
UN	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
UNODC	Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα
VoT	Θύματα Εμπορίας ανθρώπων

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Πρόλογος

Η εμπορία ανθρώπων και η εργασιακή εκμετάλλευση, ως μία από τις μορφές της, παραμένουν ένα σοβαρό και διαρκώς εξελισσόμενο έγκλημα, το οποίο θέτει σημαντικές προκλήσεις στις εθνικές και διεθνείς προσπάθειες για την προάσπιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του κράτους δικαίου. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του εγκλήματος αυτού, ο ρόλος των αρχών επιβολής του νόμου, των επιθεωρητών εργασίας και των επαγγελματιών πρώτης γραμμής είναι καθοριστικός. Οι αρχές επιβολής του νόμου δεν περιορίζονται μόνο στον εντοπισμό και την αναγνώριση τέτοιων περιστατικών, αλλά συμβάλλουν ουσιαστικά και στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των θυμάτων. Παράλληλα, οι επιθεωρητές εργασίας βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της πρόληψης και του εντοπισμού της εργασιακής εκμετάλλευσης. Ως αξιόπιστοι δημόσιοι λειτουργοί, γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ των δικαιωμάτων των εργαζομένων και της εφαρμογής του νόμου, γεγονός που τους καθιστά σε ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση για την έγκαιρη αναγνώριση ενδείξεων εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση.

Επιπλέον, οι κοινωνικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες υγείας, καθώς και άλλοι φορείς και οργανισμοί που ενδέχεται να έρχονται σε επαφή με περιστατικά εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο ως επαγγελματίες πρώτης γραμμής στην έγκαιρη ταυτοποίηση, υποστήριξη και παραπομπή των θυμάτων εργασιακής εκμετάλλευσης. Η παρέμβασή τους συχνά αποτελεί ένα ζωτικής σημασίας σημείο εμπιστοσύνης για άτομα που ενδέχεται να βρίσκονται παγιδευμένα σε τέτοιες καταχρηστικές καταστάσεις.

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Commission can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Τα ακόλουθα εκπαιδευτικά κεφάλαια έχουν αναπτυχθεί με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων του προσωπικού των αρχών επιβολής του νόμου, των επιθεωρητών εργασίας, καθώς και των επαγγελματιών πρώτης γραμμής, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν, να διερευνούν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την εμπορία ανθρώπων και την εργασιακή εκμετάλλευση. Το υλικό προσφέρει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση του νομικού και επιχειρησιακού πλαισίου, από τα διεθνή πρότυπα έως τις εθνικές πρακτικές. Κάθε ομάδα-στόχος καλείται να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που αφορά στο πεδίο αρμοδιοτήτων της (σύμφωνα με την άδεια CC BY-NC 4.0).

Η κοινοπραξία του έργου ERADICATING II ευελπιστεί ότι το παρόν υλικό θα υποστηρίξει ουσιαστικά το κρίσιμο έργο σας για την προστασία των ευάλωτων ατόμων, τη λογοδοσία των δραστών και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στους δημόσιους θεσμούς. Η τεχνογνωσία και η αφοσίωσή σας αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία στον αγώνα κατά της εμπορίας ανθρώπων.

www.eradicating2project.eu

Co-funded by
the European Union

Views and opinions expressed are those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission (granting authority). Neither the European Union nor the European Commission can be held responsible for them.